

Эстетическое воспитание основывается на эстетическом развитии детской личности, которое происходит во время обучения на уроке художественного труда.

Художественный труд формирует способность чувствовать и понимать прекрасное в природе, в жизни, в обществе и тем самым у школьника проявляется желание к творчеству, которое переходит к стремлению у него создавать прекрасное.

В работах З.А.Богатеевой и С.И.Ботавой описано значение и место народного творчества, художественной культуры в формировании и развитии культурной личности.

Классики педагогики Н.К.Крупская, А.С.Макаренко внесли огромный вклад в открытие проблемы труда и художественной деятельности.

Формирование и развитие эстетической культуры младшего школьника на уроке художественного труда будет успешным при соблюдении педагогических условий: развитие у учащихся положительной мотивации и создание ситуации успеха во время создания изделий на уроках художественного труда; творческая направленность на уроках художественного труда; применение эстетических сигналов как важного способа деятельности преподавателя на уроке.

Задача преподавателя художественного труда развить в ребёнке способность наслаждаться искусством.

Исследование психолого-преподавательской литературы, практическая деятельность учебного заведения, дали возможность обнаружить разногласие среди развития эстетической культуры ученика на уроках художественного труда и отсутствием методического обеспечения творческой деятельности учащихся, решение которого даст возможность увеличить результативность развития эстетической культуры учеников начальных классов средствами художественного труда.

Эстетическая культура детей, а именно ее эффективность зависит от организации эмоционально насыщенного общения с искусством по принципу сотрудничества, взаимного художественного творчества учителя и учеников, в процессе которого возникают новые образы.

Успех ученика зависит от продолжительной творческой дружбы с учителем. Школьники должны желать встречи с педагогом и получать радость от встречи с ним.

Знакомство с изобразительным искусством не сделает школьника сразу эстетически развитым, но положительные эмоции и чувства, возникшие от встречи с прекрасным запомнятся ему надолго и ему захочется вновь испытать это. Задача учителя-воспитание у школьников способности наслаждаться искусством, развитие эстетических потребностей и интересов, воспитание их эстетического вкуса, а затем и идеала.

Список литературы:

1. Головнева Е.В., Синдикова Г.М. Изобразительное искусство как средство эстетического воспитания младших школьников. Фундаментальное издание. 2015. 6078-6082с.
2. Герасимова С.А., Систем эстетического воспитания школьников. Педагогика. 2016. 264с.
3. Эстетическое воспитание школьников. Под ред. А.И.Бурова. Педагогика. 2013. 304с.

УДК 512.55

ОҚУШЫЛАРДЫ КӨРКЕМ ЕҢБЕК САБАҒЫНА ОҚЫТУ БАРЫСЫНДАҒЫ ДИДАКТИКАЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫҢ АЛАТН РӨЛІ

Шамсиддинова Р.И.

Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, Қостанай қ.,
Қазақстан

Ғылыми жетекші: Абдимоминова Д.К.

Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, Қостанай қ.,
Қазақстан

Аннотация: Бұл мақалада оқушыларды көркем еңбек сабағына оқыту барысындағы дидактикалық құралдардың алатын ролі, дидактикалық құралдардың сабақ үшін маңыздылығы және дидактикалық құралдарға қандай құралдар жататындығы туралы айтылған. Дидактикалық құралдарды қолдану арқылы баланың сабаққа деген ынта жігерін арттыруға бағыттау.

Кіліт сөздер: дидактика, технология, дидактикалық құралдар, көркем еңбек

Аннотация: В данной статье говорится о роли дидактических средств в обучении учащихся на уроках художественного труда, о значимости дидактического материала для урока и какие материалы относятся к дидактическим материалам. Направление на повышение мотивации ребенка к уроку с использованием дидактического материала.

Ключевые слова: дидактика, технология, дидактические средства, художественный труд.

Annotation: This article discusses the role of didactic tools in teaching students at art work lessons, the importance of didactic material for the lesson, and what materials relate to didactic materials. Direction to increase the child's motivation for the lesson using didactic material.

Keywords: didactics, technology, didactic tools, artistic work

Қазақистанымыздың өсіп келе жатқан жас ұрпағын білімді, ойлы да іскер, жігерлі де батыл, өзіне-өзі сенімді, білімділік деңгейі өте жоғары, дүниетанымы кең тұлға етіп тәрбиелеуде дидактикалық құралдардың алатын орны ерекше.

Дидактика сөзі (гр. Didaktikos – тәлімді) – білім беру, оқыту, тәрбиелеу теориясы; педагогиканы үйренушілерге білімді, машық пен дағдыны тиімді әрі түсінікті тілде меңгерту және тәрбиелеу заңдылықтарын терең зерттейтін, әр кезеңде берілетін білім мазмұнының кең көлемі мен нақты құрылымын айқындайтын, білім берудің әр түрлі әдістері мен ұйымдық формаларын жетілдіру жолдарын ғылыми негіздеумен айналысатын саласы.

Қазіргі уақытта мектеп білімі жаңа стандарттарға көшеді және білім беруде жаңа мақсаттар қойылады. Оқытудың әртүрлі деңгейлеріндегі ескі білім беру стандарттарының қорытындысы белгілі бір білім қорын қалыптастыру болып табылады. Жаңа стандарттарда оқытудың мақсаты қалыптасқан білім қоры негізінде құзыреттілікті қалыптастыру болып табылады. "Технология (грек. téchne-өнер, шеберлік, шеберлік) - әртүрлі өнеркәсіп салаларында, құрылыста және т. б. жүзеге асырылатын шикізатты, материалдарды, жартылай фабрикаттарды немесе бұйымдарды алудың, немесе өндеудің жиынтығы. Мұндай анықтамаларды үлкен кеңес энциклопедиясынан табуға болады, оны оқып, бұл ғылымды практика мен көрнекі материалсыз тану мүмкін емес екендігі түсінікті болады, өйткені ауызша әңгіме тек жасалуы тиіс әрекеттің көрінісін бере алады. Ескі орыс мақалында айтылғандай: «жүз рет естігенше бір рет көру керек». Оның үстіне, барлық үдерістер мен операцияларды бұл туралы алғаш рет еститін балаларға түсіндіру керек. Ал оқытудың дидактикалық құралдары бүкіл процесті ішінен білуге және түсінуге мүмкіндік береді. Негізгі дидактикалық құралдардың бірі оқытудың көрнекілік принципі бұрыннан келе жатқан және негізді болып саналады. Көрнекілік құралдарын оқытуда пайдалану проблемасының ғылыми әзірлену дәрежесін зерттеу осы құбылыстың әдіснамасын әлемдік педагогика классиктерінің Я. А. Коменскийдің, Дж. Әдістемелік құралдар мен көрнекілік принципі практикалық сабақтарда өте өзекті. «Көркем еңбек» пәні бойынша олар ауыстырылмайды, өйткені практика бағдарламаның негізгі бөлігін алады. Техниканың жылдам дамуымен дидактикалық құралдар балалар үшін әлдеқайда әдемі және тартымды және педагог үшін қолдануға оңай болады. Бұрын газеттер мен

журналдардан суреттерді қиып, тез жарамсыз болып, қымбат болған плакаттар мен кестелерді жеткізуге тура келді, қазір барлығын проектор экранында көрсетуге болады, бірақ бір сурет қолмен жасалған көрнекі үлгілердің орнын алмастырмайтынын ұмытпау керек. Оларды қолында ұстап, материалдың қалай бекітілгенін көруге болады. Үлгілерді кезең-кезеңмен жасауға болады. Бұл оқушыларға дұрыс жұмыс жасауға көмектеседі. Сабақтарда ақпараттық технологияларды өз қолдарымен жасалған көрнекі материалмен біріктірген жөн. [1]

Көркем еңбек пәні бойынша «дизайн және технология» бөлімін оқу оқушы үшін үлкен маңызға ие. Баланы жүйелі түрде дамытуға мүмкіндік береді. Мұның бәрін дидактикалық құралдарсыз оқыту және айту мүмкін емес. Дидактикалық құралдар өнімді оқытудың маңызды компоненті болып табылады және оқыту теориясында (дидактикада) оларға ерекше орын беріледі, сондай-ақ олардың осы үдерістің нәтижесіне әсері зор. Олардың көмегімен білім алуға және біліктерді қалыптастыруға болады. Олар оқытудың тиімділігін арттырады, адамның есту, көру және сенсомоторлы сезім мүшелеріне әсер етеді және әр түрлі заттар мен процестерді тез және оңай тануға көмектеседі. Дидактикалық құралдар - бұл оқу үрдісінде қолданылатын оқулықтар, кестелер, видеолар және барлық көрнекі құралдар. Оқу үдерісін оқыту құралдарымен қамтамасыз ету мәселесіне П. Р. Атутов, И. С. Якиманская, Г. С. Костюк, А. Р. Лурия, М. Н. Скаткин және т. б. педагогтар назар аударды. Сонымен қатар, "Көркем еңбек" пәні бойынша сол немесе басқа бөлімді зерттеуге бөлінген сағаттар саны пәннің бөлімдерін толық және табысты зерделеу үшін жеткіліксіз. Сондықтан презентациялар, бейне роликтер, нұсқаулық карталары және т.б. сияқты дидактикалық құралдар балаларды өз бетінше оқыту кезінде материалды меңгеруге ықпал етеді. Көркем еңбек бойынша үлгілік бағдарламаны талдап, біз 5-сыныпта «дизайн және технология» бөліміне 20 сағат бөлінетінін анықтадық.[2]

Адамның дүние туралы түсінігі алдымен анық болмаған, оны реттейтін әр түрлі әдіс тәсілдерді қолданып оқыту арқылы жиналатын білім қоры, өйткені ол ақыл – ой жұмысын туғызады. Алайда білімді бере беру жеткіліксіз, ақылдық қуатын одан әрі арттыру керек. Ол үшін түрлі жаттығулар, балаға сөйлеу, түсіндіру, ойлану, сұрақ - жауап тәсілдері көбірек қолданылған. Мұғалім сабақ үстінде оқушылардың дүниетанымын білімге құштарлығын, қисынды ойлауларын азаматтық тұрғыдан қалыптасуы және тәрбиелеу үшін әр түрлі дидактикалық құралдарды пайдалануға өте көп көңіл бөлуі қажет. Осыған орай, сабақтың бірден бір белсенді әрі қызықты өтуіне себепші, оқушылардың өз деңгейін көрсетуге мүмкіндік беретін құралдың бірі - тақырыптың мазмұнына сәйкес жасалған дидактикалық құралдар болып табылады.

Дидактикалық құралдар – алдын ала сыныпта яки үйде өздігінен жұмыс істеу үшін оқушыларға таратылатын немесе бүкіл сыныпқа мұғалімнің көрсететін көрнекі оқу құралының ерекше үлгісі (көбінесе кестелер, карталар, мәтіндері, цифрлары және суреттері бар карточкалар, реактивтер және т.б.). Дидактикалық құралдар – үлестірмелі материалдар, әр баланың қабілетіне, біліміне сай келетін, өткен тақырыпты түсініп үлгере алмайтын оқушыларға қосымша үлестірмелі материалдар, аралас сабақ құралдары, үй тапсырмалары, бақылау жұмыстары, сыныптар бойынша тест тапсырмалары (тақырыптық, тоқсандық, жылдық, жарты жылдық), дидактикалық құралдар болып бөлінеді.

Дидактикалық құралдардың мағыздылығы осында: ол оқушылардың біліктіліктерін, дағдыларын қалыптастыруға көмектесуге және олардың білімдерін тиімді әрі жеңіл тексеруге бағытталады. Дидактикалық құралдарды қолдану оқушылар үшін өздерін еркін ұстауға, ізденімпаздық, тапқырлық қасиеттерін көрсетуге мүмкіндік береді.

Көркем еңбек пәнінде түрлі дидактикалық материалдармен жұмыс істеу оқушылардың технологиялық ойлауын, көркем – эстетикалық талғамын, шығармашылық, есте сақтау қабілеттерін, кеңістік қиялын, фантазиясы мен қол маторикасын дамытуға, көзбен нақты мөлшерлеу қабілетін жетілдіруге мүмкіндік береді.

Көркем еңбек пәнінде дидактикалық материалдарды қолданудың өзіндік ерекшеліктері бар. Сабақ барысында әр түрлі дидактикалық материалдарды қолдану арқылы оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттырып отыруға болады. Өтілетін әр бір сабаққа дидактикалық құрал дайындап, сабақты қызықты әрі тартымды етіп өткізуге болады.

Оқу бағдарламасының мазмұнын іске асыру үшін мұғалім дидактикалық материалдарды қолдану арқылы әрбір оқушыны жеке, жұптық және топтық жұмыс түрінде жүргізілетін белсенді мақсатты оқу-танымдық қызметке тарту қажет. Оқушылардың көркем еңбек сабағына деген қызығушылығын арттыру үшін сабақ барысында әр түрлі жұмыс түрлерін өткізу қажет.[3]

Орта білім беруді дамытудың қазіргі кезеңінде жеке тұлғаны әлеуметтендіруге, әр түрлі әлеуметтік топтарда тиімді араласуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеуге көп көңіл бөлінеді. Осы міндетке жету үшін көркем еңбек сабақтарында қажетті ортаны құру және қызмет түрлерін таңдау қажет, онда оқушылар коммуникативтік дағдыларды дамытады және өз ойын сенімді түрде көрсетеді.

«Көркемдік еңбек» пәнінің мазмұны тек пәндік сипаттағы міндеттерді ғана емес, сонымен қатар эстетикалық тәрбиеге ерекше назар аударылатын оқушылардың жеке қасиеттерін дамытуға бағытталған.

Көркем еңбек пәнінде дидактикалық құралдар эстетикалық білім мен тәрбие шығармашылық тұлғаны дамыту және қалыптастыру үдерісіне тиімді әсер етеді және жалпы оқыту үдерісіне дамытушылыққа, оң әсер ете алады. Көркем еңбек сабақтарында эстетикалық білім мен тәрбие шығармашылық іс-әрекет барысында жүзеге асырылады, оның негізінде оқушылардың өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі көрсетуге үлкен мүмкіндік беретін пәндік және пәнаралық білім, шығармашылық қабілеттер қалыптасады.

Қорыта айтқанда, көркем еңбек пәнінде дидактикалық материалдар оқушыларды өз бетінше жұмыс істеуге үйретеді, олардың ойлау қабілеттерін арттырады, сөз қорын кеңейтуге көмектеседі, олардың пәнге деген қызығушылықтарын одан әрі арттырады, оқулықтағы материалдарды қажет деңгейде меңгеруге ықпал етеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Көркем еңбек: жалпы білім беретін мектептің 5-сынып оқушыларына арналған оқулық (ұл балаларға арналған нұсқа) + CD. / В. Г Чукалин, Х. К. Танбаев, И. А. Развенкова, О. С. Лосенко, Е. Е. Велькер. – Көкшетау: Келешек-2030, 2017. – 96 б.
2. Психолого-педагогический словарь. / Сост. Рапацевич Е. С. – Минск, 2006, с. 184-185.
3. Популярная психологическая энциклопедия. – М.: Эксмо. С. С. Степанов. 2005, с.102.